

Budapesti háztetők alatt...

Halász Péter riportorozata

A SZÁZ-HÁZ UTCÁJA ÉS A

Hogyan él és mit kér a kétarcú

Erzsébetváros dolgozó lakossága

NEONFÉNY

VII. kerület

Önök alkalmasint jól emlékeznek még azokra a sötétónusú francia filmekre, melyeknek főszerepelt rendszerint Jean Gabin játszotta s cselekményük ott kavargott valahol Páris síkútjaiban, vagy Algir fekete útvesztői között. A sötét negyed, ahol most ténfergek e film-utcák szakasztott mása: pedig nem Algirban van, mégcsak nem is Páris külvárosában, hanem itt Budapest, a VII. kerület felső csücskében, valahol ott, ahol a Thököly-út s a Dózsa György-út összefut. Szándékosan kezdem itt a kerületi körutakat, nem a neonfények alól, melyek alig ötven lépésre villódnak, úgy képzem, hogy

amint az orvosnak is a beteg és erjedő góc föl kutatása a feladata, e téren az újságírás is némiképpen rokonhivatás.

Grassalkovich-utca, Jobbágy-utca. Valaha így nevezték: Száz-házak-utcája. Keskeny utcák, egymással párhuzamosan buknak ki a Murányi-utcából a Dózsa-útra. Három lépcső magasságban a kapuk s mögöttük keskeny, meredek, vaskorlátos lépcsőházak. Esti 9 óra. Az utcák nem üresek. Vaskos nevések szállnak, a kapuk előtt kócos lányok ülnek, cigarettá parázzlik, az úttesten zsebregugott kezű suhancok ögyelegnek, látszólag ráérősen, de valójában élesen figyelve. Föl-alá járnak, mint a teher-vonat kísérők, szemmel tartva a portékát. Szuterén kávémérésekből tejszíni füst gőzölög s kapuk alól orrfacsaró bűz árad.

AHOL KONNYEN REPÜL A KÉS

A kis, levegőtlen konyhában, amelyben most négyen beszélgetünk, már vártak rám. A Tömbmegbízott, a Házmegbízott és a

Párttitkár. (Nem véletlen, hogy nem from ki a nevüket. Őszintén föl akarják tárnai a környék elképesztő helyzetét s ezekben az utcákban könnyen repül a kés.)

— Azzal tessék kezdeni — mondja a Tömbmegbízott és cigarettát csavar —, hogy ezen az undorító környéken többszázán élünk, keményen dolgozók, akik nem tudunk szabadulni innen s mindennap mélyebbre szívjuk magunkba ezt a pestises levegőt. Ez még nem külváros,

itt van Pest közepén, minden házban húsz-huszonöt kisgyermek él, akik ezt az ocsmány életet látják maguk előtt.

A házak egészségtelenek, a lakásokban nincs víz, sokban villany sincs, a falak vizesek, penész ül a mennyezetre s a patkányok veszedelmesen elszaporodtak az utcákban. Nincs pincék, nincs padlásunk, este vaksötétben, nyaktörő utakon botorkálunk a WC-hez, a falak repedeztetel, omlik a vakolat. S a környék lakói...

— ...csak azt kérjük — vág közbe a Házmegbízott —, hogy egy éjszakán legalább egyszer menjen végig itt a rendőri riadóautó. Néznek csak be a közeli kávémérésbe, ha jó fogást akarnak csinálni, vagy az itteni nagy kávéházba. A város söpredéke gyülekezik itt. S a másik: mi, házmegbízottak, éppen ezen a környéken nem tudjuk behajtani a közmunkaváltságot. Jól tudjuk, hogy a bordélyok tulajdonosai tizenöt-huszezer forintot keresnek egy hónapban, a lányok pedig saját bevallásuk szerint esténként kétszáz forintot.

— S ha furcsán is hangzik, de nagyon boldogok volnánk mi, ennek a környéknek tisztességes munkásai, ha még az utca nevét is megváltoztatnák. Ha valahol bemondjuk a címünket: Grassalkovich-utca — nagyon rossz ajánlólevél az!

Legalább ötszáz ember keres ez s az, hogy ne feledkezzenek meg rólunk,

ne hagyjanak itt kintlódni bennünket.

JOBBRA NYILVÁNOS HÁZAK, BALRA ZUGKOCSMAK

Ennyit jegyzek és innen indulok tovább. Szinte valószerűtlen, hogy alig három percre a mélység lakóitól a kivilágított Keleti pályaudvar forgalma lüktet s előtte a csillogó Konzum-üvegcsarnok. S innen két villamosmegálló a főváros legforgalmasabb szakasza, az Erzsébet-körút. Üzletek vakító transzparenssei, mozik, varieték fényes homlokzata. Dohány-utca. A 84-es számban T. Z.-vel beszélgetek, huszonegy éve lakik itt.

— ... a kövezet, a kövezet, kérem, refrénszerűen visszatérő panasznak. A Dohány-utca főútjával, tessék megkérdezni az ittlakókat, mennyivel több cipőtálpot fogyasztanak egy évben, mint jól kövezett utcák lakói. S aztán a másik: az esti pillangók, akik már alkonyatkor kiröpülnek az aszfalt-ra. Iskolásányaink nagyobb épülésére.

Az előbb azt mondtam a Grassalkovich-utcará: fertőző góc. Nos, mintha ez a góc csakugyan az egész hetedik kerületet fertőzné. A Dohány-utcában, egész ki a Híradó mozig, sorfalat állnak és sziszegnek az utcalányok. S kiömlik a körútra a másik csatorna: a Dob-utcából.

Jobbfele nyilvános házak, balra zugkocsmák.

a Híradó Cs.-bár, degeneráció

fiakkal s férfiruhába öltözött nőkkel. Ezen a részen szétárad a prostitúció, kiönt a körútra.

ÜZLETI TITOK

A KIRÁLY-UTCÁBAN

Király-utca: kicsi üzletek hosszú sora. S különös: minden harmadik-negyedik házban egy gyümölcskereskedés. S most valami jót kell közölnöm:

— A Király-utcai üzletek jól mennek — mondja Vida Sándorné a Király-utca 96-ban —, van ugyanis egy nagy titkuk: olcsók.

A Vilma királynő-útból, mint túllevelek a fenyőből futnak ki az utcák, közlekedésileg, ellátásban, házaiban: jó környék. De a Bajza-utca lakói említik, hogy furcsamódon

estendők óta van egy szemétdomb a Bajza-utca 10. és 12-es szám között.

Rontja a környék levegőjét is, nem is illik a jólápolat tájhoz.

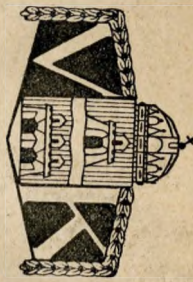
A Rottenbiller-utca lakói azt kérik, hogy állítsák vissza a régi villamosvonalat, amely a Damjanich-utcán is végighalad.

Különösen a MABI-betegek miatt volna nagy szükség rá.

De a Király-utca 84. lakói még valamire fölhívják a figyelmemet. A ház első emeletén működik Mme Clarisse szalonja. Körülbelül 10 szobát foglal le ez a szalon, egy bérház első emeletén, egyáltalában nem kívánatos jelleget kölcsönözve a háznak. S különben is: a mai lakásinség idején nem akadnának érdemesebb bérlők erre a 10 szobára, mint — Mme Clarisse?

*

Következő riportunk 8-án, hétfőn: a VIII. kerület.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Forrás:

Esti Szó 1948 nov. 5

Személy

Oszályozás

725.091

1948

Lásd meg 725.092 (Bp. 072)
725.091 (Bp. 072)